

*Στὸ σχολεῖο μον μ' ἐμάθαιναν ὅτι τὸ ἀρχαῖα κείμενα
εἶναι περίφημα γιὰ τὴν σαφήνεια καὶ τὴν διαύγειά τους: δῆμως
τότε δὲν μποροῦσαν νὰ ἔξηγήσω γιατὶ τὰ σχόλια, κάτω ἀπὸ
τὸ πρωτότυπο, ἔπιαναν τὰ τέσσερα πέμπτα τῆς σελίδας!*

*Ἄλλοι προχωροῦν στὴν ζωή τους ἀντλώντας θάρρος
ἀπὸ τὴν μεταφυσικὴ γιὰ νὰ πολεμήσουν τὴν σκληρὴν πραγ-
ματικότητα ἄλλοι, προχωροῦν ἀντλώντας θάρρος ἀπὸ τὴν
πραγματικότητα γιὰ νὰ πολεμήσουν τὴν ὑπουργή μεταφυσική.*

*Ποτὲ δὲν αἰσθάνεται κανεὶς τὸν ἑαυτό του τόσον πλού-
σιο σὲ δύναμη, ὅσον ὅταν τὴν ξοδεύει.*

*Τὸ σῶμα θὰ ζοῦσε καὶ χωρὶς τὸ πνεῦμα. Ἐλλὰ τὸ
πνεῦμα πᾶς θὰ ζοῦσε χωρὶς τὸ σῶμα;*

*«Εἶναι σὰν τὴν κούκλα» λέγονταν οἱ ἀπλοὶ ἀνθρώποι γιὰ
νὰ χαρακτηρίσουν τὴν μεγάλη φυσικὴ ὀμμορφιά. Ἡ τέχνη
λοιπὸν δὲν εἶναι τὸ κριτήριο γιὰ τὴν φύση;*

*Πολλὲς φορὲς ἀπόρησα πᾶς ἡμπορεῖ,—τοὐλάχιστον μὲ
τὴν ἀνθρώπινη λογικὴ—νὰ βρίσκεται ἔνα νόημα, καὶ μάλι-
στα Ὑψηλό, σὲ μὰ φύση ποὺ ἀλληλοεξοντώνται, ὅταν δὲν
φθείρεται ἀπὸ μέσα της ἡ ἔδια...*

*Οὐδία γυρεύομε ἀπὸ τὰ σύγχρονά μας ἔργα τῆς Τέ-
χνης: καὶ δῆμως τόσο καλὰ ξέρομε ὅτι ἀπὸ τὰ παλαιότερα δὲν
ἀπόμεινε, παρὰ μόνον ἡ μορφή.*

ΤΕΛΛΟΣ ΑΓΡΑΣ

ΑΠΟ «ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΗΣ ΜΟΝΑΞΙΑΣ ΠΛΑΙ· ΣΤΟ ΝΕΙΛΟ,,.

ROTONDE GROPPY

V

Μαγεία τοῦ ρυθμοῦ! Μεθῦσι κι' ὀργασμὸς τρελλός!...
Καὶ τὰ ζευγάρια, λαγγεμένα, ἀδιάκοπα, στριφογυρίζουν,
κι' ἔρχονται καὶ φεύγουν κι' ὅλο πᾶνε! Ἀλήθεια, τί λου-
λούδια ξωτικὰ σὲ μαγεμένο θερμοκήπιο! Καὶ τί μαγεία τοῦ
ρυθμοῦ! Καὶ τί μεθῦσι κι' ὀργασμὸς τρελλός!...

Γεμάτη ἡ ροτόντα! Μυριόχρωμα, μυριόμορφα, γαλα-

ζοκέλαδα πουλιά! Ἀτμόσφαιρα ἐρωτική. Καὶ χείμαρροι κυνστάλλων καὶ φώτων. Κι' οἵ νητοὶ ποὺ λυώνοντες, κι' οἵ κόρες ποὺ λιγώνονται. Ματιές σφαχτές. Καὶ χείλια—ῶ! χείλια! —πού, μισάνοιχτα προσμένουν... Προσμένω κ' ἔγω. Κ' εἴμαι χαρούμενος, κ' εἴμαι τρελλός ἀπ' τὴν χαρά. Κ' είναι γεμάτη ἡ ροτόντα. Μυριόχρωμα, μυριόμορφα, γαλαζοκέλαδα πουλιά! Ἀτμόσφαιρα ἐρωτική. Καὶ χείμαρροι κυνστάλλων καὶ φώτων...

Στὴν πίστα εἰσχωρῶ. Θέλω κ' ἔγω τοὺς πόθους μὲ κίνηση νὰ ἐρμηνέψω. Χορὸς τραβᾶ—κάποιο ἐρωτιάρικο χορό. Κ' αἰστάνομαι στὰ πόδια μου φτερά. Καὶ στὴν καρδιὰ—ἔλπιδα. Τὸ κάθε τι ἀπόψε εἶναι δικό μου. Κι' αὐτὸς ἀκόμη δ' θάνατος!... Γι' αὐτό, στὴν πίστα εἰσχωρῶ. Θέλω κ' ἔγω τοὺς πόθους μου μὲ κίνηση νὰ ἐρμηνέψω. Καὶ τὸν χορὸ τραβᾶ—κάποιο χορό!...

Εἶπα: προσμένω κ' ἔγω. Μ' ἀραγε θὰ μοῦ ἔρθει; ...Πιὸ σφιχτὰ τὰ ζευγάρια ἐνώνονται. Στὰ μάτια λάμπει δ' πόθος κι' ἡ ζωή. Τὰ χείλια τρεμούλιαζον. Λιγώνεται ἡ μέση. Εἶπα: προσμένω κ' ἔγω! Μ' ἀραγε θὰ μοῦ ἔρθει;

Χά! Ἀπόψε στὸ κεφάλι τῆς τουρμπάνι μαῦρο φόρεσε δὲ λυγερὴ Ὁντέτ. Μπερέττα πορφυρένια, ἡ Νελλύ! Κι' δὲ Πώλη ἀπόψε ξέχασε νὰ ξυριστεῖ! ...—Ἐκείνη ἀραγε πῶς θὲ ν' ἀρθεῖ, καὶ τί θὲ νὰ φορεῖ, καὶ πῶς θὰ μοῦ φερθεῖ;...

Μουρμουριστά, νοσταλγικά, λὲς κ' εἰν' πουλιὰ οἱ νότες τῆς π' ἀργοπετοῦντε λαγγεμένα, ἡ τζάζς κάποιο ταγκὸ ἀργοτονίζει τρυφερό. Τρέμενη καρδιά μου... Λαχταρῶ νὰ σφίξω ἔνα χέρι ἀγαπητό. Δυὸ λόγια φιλικὰ ν' ἀκούσω, δυὸ λόγια στοργικὰ—ἀπὸ τὰ χείλια σου, Μανόν!.. Ἐνῶ, μουρμουριστά, νοσταλγικά, λὲς κι' εἰν' πουλιὰ οἱ νότες τῆς π' ἀργοπετοῦντε λαγγεμένα—ἡ τζάζς κάποιο ταγκὸ θ' ἀργοτονίζει τρυφερό...

Τὰ φῶτα μισοσβύσανε. Οἱ ἀναπνοὲς κρατιῶνται. Γαλάζια καὶ θαμπή σὰν χαραυγὴ στὸν Ὅμηττό, ἡ ἀτμοσφαῖρα. Τὰ μάτια τῆς Νενὲτ γλαρώσανε. Στὰ χείλια τῆς Λουλού πλανιέται ἔνα χαμόγελο πλατὺ καὶ δολερό. Νὰ κ' ἡ Ὄρλετ ποὺ γῆ πιὰ δὲν πατεῖ... Γαλάζια καὶ θαμπή, σᾶν χαραυγὴ στὴν κορυφὴ τοῦ Ὅμηττοῦ, ἡ ἀτμοσφαῖρα. Οἱ ἀναπνοὲς κρατιῶνται. Μισόσβυσαν τὰ φῶτα!..

“Ω! τοῦ ρυθμοῦ ἀνάερη μεθυστικὴ μαγεία!.. Κ' ἔγω ποὺ πλημμυρίζομαι ἀπὸ δρμὲς καὶ πόθους! Κ' ἔγω ποὺ μπορῶ τὴν σκέψη μου σὲ κίνηση νὰ ζωντανέψω! Μανόν, Μανόν, ποῦ βρίσκεσαι τὴν ὥραν; Γιατὶ Μανόν δὲν ἔρχεσαι κοντά μου; Μανόν, δὲν ξέρεις πόσο μὲ τραβᾶς!...

Δὲν ξέρεις πόσο σὲ ζητῶ μὲς τοῦ ρυθμοῦ τὴν ἄφατη μεθυστικὴ μαγεία!...

Σὲ προσμένω, Μανόν! Ἐγὼ πάντα σὲ προσμένω! Μὰ σὺ δὲν ἔρχεσαι ποτέ. Κι' ἡ ὥρα προχωρεῖ. Παγώνει καὶ τὸ τσάϊ... Καὶ σκύβω—ὅλο σκύβω τὸ κεφάλι. Ὁνειρο εἶσαι κι' ὅνειρο πάντα θὰ μένεις, ὦ Μανόν! Ποτέ, ποτὲ δὲν θὰ σὲ ξαναδῶ. Κι' ὥστόσο, σὲ προσμένω...

Μὰ σὺ δὲν ἔρχεσαι ποτέ. Ὁνειρο εἶσαι κι' ὅνειρο πάντα θὰ μένεις, ὦ Μανόν! Κι' εἶναι πικρὸ—τόσο πικρό! — τὸ ξύπνημα στὸ θερμοκήπιο. Αὐτὸ μὲ τὰ πολλὰ καὶ ξωτικὰ λουλούδια. Μὲ τὰ πολλὰ μυριόχρωμα, μυριόμυρφα, γαλαζοκέλαδα πουλιά. Μὲ τὶς Νενέτ καὶ τὶς Νελλύ, μὲς τὶς Ὀντέτ καὶ τὶς Μαρσέλ... Ὡ! Ποτὲ λοιπὸν δὲν θὰ σὲ ξαναδῶ, Μανόν;...

ΜΕΑΔΙ

— ΩΡΑ ΤΗΣ ΠΕΜΠΤΗΣ ΠΡΟΣΕΥΧΗΣ —

VI

Τοῦ μουεζίνη ἡ φωνὴ ποὺ ὑψώνεται μελωδικά, τὸν ἔρχομὸ ἀγγέλοντας τῆς ὥρας τῆς μενεξεδένιας.

Τὸ πέταγμα τὸ ἀταχτὸ τῶν νυσταγμένων σπουργιτῶν κ' ἡ σκιὰ — πιὸ βαρειά, πιὸ πυκνὴ — τοῦ μιναρὲ στὸν γαληνεμένο καθρέφτη τοῦ ποταμοῦ.

Οἱ πάπιες ποὺ σωπαίνουν καὶ τὰ σκυλλιὰ ποὺ ἀποτραβιοῦνται καὶ ξαπλώνονται σὲ δροσερὲς γωνιές, γιὰ νὰ ξεκουραστοῦν, πέρονοντας τὴ πόζα τὴν μυστηριακὴ σιωπηλῶν σφιγγῶν.

Ἐνα ὄνομα ποὺ ἔρχεται στὰ χείλια, φέροντας μαζὸν τὸν ἀξέχαστο σκοπὸ παλῆοῦ κι' ἀγαπημένου τραγουδιοῦ — μὲ κάποιο μετάνοιας ἀρωμα γι' ἀδικοχαμένες ὥρες.

Κι' δ ἥλιος ποὺ πεθαίνει, τὸ αἷμα του χύνοντας σ' δλόκληρο ἔνα κόσμο — σὰν τὸν γλυκὸ Ἰησοῦ, σὰν τὸν χλωμὸ στοχαστικὸ Ἰησοῦ...

Ἡ καρδιὰ τώρα πνίγεται ἀπὸ θύμησες — καὶ σφίγγεται — καὶ κλαίει...

Κλαίει ἡ καρδιὰ καὶ προσευχὴ αἵματοστάλαχτη λέει γιὰ κείνους ποὺ ἔχασε — γιὰ κείνους πού, σὲ λίγο ἵσως, θὲ νὰ κάσει...

Ἄποψε παίζουντες τὸν «Κνόκ». Μέτρια πιένα. Ἀτμόσφαιρα ψυχοή. Ἀδιάφορο κοινό. ... — Μὰ σκέπτομαι πώς αὔριο θ' ἄν' ἡ γιορτή της!.. Γι' αὐτὸν καὶ γέρνει τὸ κεφάλι μου βαρὺ ἀπ' ἀναμνήσεις... Πάνω στὴ σκηνή, δι παμπόνηρος ψευτογιατρὸς θριαμβεύει. Τὸ γέλοιο του τὸ κυνικὸ βουτῖει σᾶν καμπάνα. ... — Μὰ σκέπτομαι πώς αὔριο θ' ἄν' ἡ γιορτή της!...

Μπροστά μου — μιά σειρὰ διλόκληρη ἀπὸ στυγνὲς ἀγγλίδες. Καμώνονται πώς τάχα ἐννοοῦν τὴν γλῶσσα τοῦ Ρομαίν. Μιὰ μόνο ἀπ' αὐτὲς εἴναι καὶ νηὰ κι' ὁραία! ... — Μὰ σκέπτομαι πώς αὔριο θ' ἄν' ἡ γιορτή της!... Ὁχι δὲν θὰ πάω νὰ δῶ κι' ἀπόψε στὸ θεωρεῖο της τὴν ποθερὴ Μαντάμ. Δυὸς-Μῆ, μέ τὸ φειδίσιο σῶμα!..

Στὸ φουαγὶε δι μαίτρο Ἄλλαίν, ἀν θέλει ἂς μὲ περιμένει!... Σκέπτομαι πώς αὔριο θῶν' ἡ γιορτή της καὶ δὲν ἔπιθυμῶ τὴν θύμηση της νὰ ουπάνω μ' ἀναμνήσεις κι' ἔρωτες ζωγραφ. κῶν μοντέλων σὲ καταγώγια φριχτά.

Σᾶν θὰ τελειώσῃ ἡ κομεντί, στὸ διπλανὸ παλὰς θὰ πάω.—Κ' ἔκει, μὲς τὴν θαμπὴ ἀτμόσφαιρα καπνῶν καὶ μυρωμάτων σπάνιων — σᾶν μόνος—παραδομένος στὸ γαλήνιο λιμάνι κάποιας βικτωριανῆς πολτῷνας, θὰ θυμηθῶ κάποια βραδειὰ γλυκειὰ παρ' ὅλη της τὴν πίκρηα.

Χρόνος σχεδὸν σᾶν σήμερα!

Γιόρταζε. Κι' ἔμοιαζε τὸ σπίτι ἀνθογυάλι μὲ λογιῶν-λογιῶν πολύτιμα καὶ φλύαρα νεανικὰ λουλούδια. Λουλούδι ἔωτικό, κι' αὐτή. Δὲν ἔμαθα ποτὲ γιατί, δὲν θέλησε μαζύ μου νὰ χορέψει. — Ἄλλη φορά, μοῦ εἶπε: ἀπόψε ἔχω ὑποδοχές. Μὰ δυὸς λεπτὰ μετά, ἔχόρευε μὲ ἄλλον!

Θυμοῦμαι πόσο μ' ἔθλιψε τὸ νέο αὐτὸν καπρίτσιο! Θυμοῦμαι πόση στεναχώρια μ' ἔπιασε! Σᾶν τ' ἀντελήφθη, τρυφερὴ καὶ παιχνιδιάρα ἥρθε καὶ μὲ φωνὴ χαϊδευτική, σᾶν νάμουνα μικρὸ παιδὶ ποὺ θύμωσε γιατὶ τὸ ἀδικήσανε στὸ μοίρασμα τῶν μπομπονιῶν, θέλησε νὰ μὲ τραβήξει: νὰ πᾶμε νὰ χορέψωμε, καλέ!

Μὰ μ' ὅλο ποὺ ἡ καρδιά μου ἄλλο τίποτε δὲν πεθυμοῦσε, ἀρνήθηκα. Κ' ἔφυγα. Κ' ἔφυγα μαζύ μου σέρνοντας ἀπογοήτεψη καὶ πίκρηα ποὺ μοῦ φαρμάκεψε ὕρες πολλές. Ὡς που ν' ἀρθεῖ, λίγο μετά, ἡ μπόρα τῆς ἀνθρώπινης συκοφαντίας!..

Χρόνος σχεδόν, σᾶν σήμερα, Μανόν!..

VIII

Κύππαξε ! Στὰ πόδια μας ἀπλώνεται, μὲν ἀνατολίτικη χαλιμαϊκὴ χλιδή, ἀπέραντη ἢ πόλη ἢ μυθική, ἢ πόλη ἢ δνειρεμένη !

— Μισίρι !...

Μύρια τζαμιά, χιλιάδες μιναρέδες, σεράγια, κῆποι, τείχη ἀψηλά, Σφίγγες καὶ Πυραμίδες, τάφοι ἀλαβάστροι νοι σκαλιστοί...

Μνημεῖα ποὺ διαιωνίζουνε φανταχτερὰ τὸ πέρασμα τὸ μεγαλόπρεπο Φαραὼ ἀνίκητων, Χαλίφων ὑπερομάκαρων, Σουλτάνων γαληνῶν, γιγάντων Μαμελούκων. Μνημεῖα ποὺ ἀναστάνουν τὴν ἀτμόσφαιρα κάποιου παληοῦ καὶ πολυθρύλλητου κισμετικοῦ παραμυθιοῦ ἢ κάποιου μαυριτάνιου ὁνείρου !..

”Ακονσε ! Τὴ βοὴ τὴ μακρόσυρτη ποὺ ἀνεβαίνει κι’ ἔρχεται νὰ ἔσεψησει, ὑπεροκόσμια, στὰ ταπεινά μας κι’ ἰερόσυλα πόδια. Τὴν μελωδία αὐτὴ τὴν ἥρεμη ποὺ πιὸ ψηλά καλεῖ τὸ πνεῦμα τῶν αἰώνων — πιὸ ψηλά, πιὸ κοντὰ στὸν Ἄλλαχ καὶ στὸν Μωάμεθ... Τὴ μελωδία ποὺ γεννᾶ ἢ μεταρσίωση ὅσων πιστῶν, μὲ μέτωπα σκυφτά, ἐπικαλοῦνται τὴν Ὑπέροτατη Εὐλογία.

Καὶ πέξ :— Εἶν^{τον} ἢ Ἀγάπη πιὸ τρανή, εἶν^{τον} ἢ ἀγάπη πιὸ ἀψηλὴ ἀπὸ κάθε τι ἐγκόσμιο μνημεῖο, ἀπὸ κάθε μιὰ ἀνθρώπινη πίστη.

Γιατὶ εἶναι Ζωὴ καὶ Ζωή, ἢ ἴδια, δίνει !

PALACE HOTEL

IX

Καὶ στάθηκα μπρὸς στὸν καθρέφτη ὡρες, τὸν φιόγκο τὸ μεταξωτὸ νὰ δέσω καὶ στὴ χωρίστρα τῶν μαλλιῶν γραμμὴ γεωμετρικὴ νὰ δώσω.

Κ' ὑστερα τὸ σμόκιν φόρεσα. Στὴν μπουτονιέρα του ἔβαλα ἔνα ρόδο σπάνιο καὶ ἀκριβό. Πολὺ πιὸ σπάνιο καὶ πιὸ ἀκριβὸ ἀπὸ τὰ ρόδα τοῦ Ἰσπαχὰν καὶ τῆς Χετζάζης.

Κι’ ὑστερα πῆγα στὸ χορό.

Σ’ αἴθουσες κατάφωτες μπῆκα, κι’ εἶδα γυναικες δολερές, κι’ εἶδα γυναικες πλάνες . . . Κι’ αἰστάνθηκα νὰ μὲ χαϊδεύουν πόθοι χιλιάδες, πόθοι ἀνομολόγητοι. Κ’ ἐμέθυσα μεθῦσι μαγικό !

Κι' ὅλα τὰ εἶδα, ὅλα τὸ ἀγάπησα, ὅλα τὰ πόθησα!... Καὶ λέξεις θὰ μουρμούριζα μοιραῖες σὲ ρόδινα αὗτιά, ἀν
ξάφνου δὲν θυμώμοννα πῶς σ' ἐπερίμενα... Πώς σ' ἐπε-
ρίμενα — χωρὶς ἐλπίδα ἐρχομοῦ!

Καὶ τὸ κεφάλι ἔσκυψα καὶ κάθε τι ἄλλο ξέχασα.

Κ' ἔσυρα ἄλλοι τὰ βήματά μου — ἄλλοι-μακρυά ἀπὸ
κάθε θόρυβο κι' ἀπὸ κάθε βοή: Ἐκεῖ ὅπου θὰ μποροῦσα
νὰ προσευχηθῶ λέγοντας τὸ δνομά σου...

KASR-EL-NIL

X

‘Ο καφὲς — ποὺ διαχύνει κάποιο ἀρωμα φεγγαρόλου-
στων ἀραβικῶν νυχτιῶν. Μιὰ φωτογραφία — μ' ἀφιέρω-
ση: «bien sincèrement». Καὶ τὰ μάτια μου, τὰ ξενυχτι-
σμένα — ποὺ τρέμουν τὸ φῶς...

Τὸ γλύστρον τῆς πέννας μου πάνω στὸ χαρτὶ ὅπου
ἀραδιάζονται λέξεις.

— Λέξεις σοφές, βαθυνόητες, μεγαλόπνοες, ἐκλεχτι-
κές, ποὺ ἔξυμνον τὸ τάλαντο τὸ ἀνύπαρκτο κάποιου φελ-
λάχου πολιτικάντε.

‘Η πλήξη ποὺ μὲ περισφίγγει σᾶν ἀμείλιχτος ἀτσαλέ-
νιος κλοιὸς καὶ ποὺ μ' ἐμποδίζει ν' ἀραδειάσω λέξεις.

— λέξεις σοφές, βαθυνόητες, μεγαλόπνοες, ἐκλεχτικές.

Μὰ νά! ἡ πέννα μου ξάφνου σταματᾶ — τὰ μάτια
μου δὲν φοβοῦνται πιὰ τὸ φῶς — κι' ἡ φωτογραφία δὲν
μοῦ λέει πιὰ τίποτα!

‘Ηρθε ἡ θύμησή σου ἡ ἀγαπημένη. Κι' ἀνέβηκε μέσα
μου σᾶν τὴν Θάλασσα τὴν Ἐρυθρᾶ ποὺ ἀνεβαίνει στὸ
Σούεζ τὴν ὥρα τῆς παλλίροιας.

‘Η θύμησή σου ἡ ἀγαπημένη ἥρθε. Κι' ὅλα μοῦ γί-
νονται ὑποφερτά, κι' ὅλα μοῦ φαίνονται καλά.

Καὶ νά! Οἱ λέξεις ἀρχίζουν μὲ γοργὴ χάρη νὰ κυλοῦν
— λέξεις ἀπλές, ἀγνές, γλυκύτατες, νοσταλγικές...

Σ. ΠΕΤΡΟΣ ΠΕΤΡΙΔΗΣ